

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก
Factors Relating to Roles Performance of Agricultural Village Volunteers in Nakhonnayok Province

ผุสดี จันท (Phusadee Janthorn)* จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)**

พรชูลี นิลวิเศษ (Pornchulee Nilvises)*** ปิยวัฒน์ ขนิษฐบุตร (Piyawat Kanittaburt)****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่นๆ (2) ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ (3) ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ (5) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก จำนวน 406 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 202 คน 2) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ผู้ติดตามดูแลอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 24 คน ประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ ค่ามัธยฐาน T-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า (1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 54.09 ปี จบประถมศึกษา มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.81 คน มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 338,227.23 บาท/ปี มีพื้นที่ทำการเกษตรรวมเฉลี่ย 41.29 ไร่ เกินครึ่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเกษตรหมู่บ้าน เกินครึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 9.39 ครั้ง/ปี ได้รับการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก แหล่งความรู้ด้านการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (2) ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง อันดับแรก คือ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน (3) ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับเห็นด้วย (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ การเป็นหมอดินอาสา จำนวนแรงงานในครัวเรือน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ระดับการศึกษา การเป็นเกษตรหมู่บ้าน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การได้รับการฝึกอบรม แหล่งความรู้ด้านการเกษตร การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน (5) ปัญหาในการปฏิบัติงานที่พบมากที่สุด คือ เกษตรกรบางรายไม่ให้ความสำคัญกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และแบบฟอร์มละเอียดเกินไป ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานเสนอให้มีค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาศักยภาพ เสนอแนะให้ฝึกการเป็นวิทยากรเกษตรกร

คำสำคัญ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จังหวัดนครนายก

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
janthorn-d@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ดร. แฉงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์ ดร. แฉงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
pornchulee.nil@stou.ac.th

**** เลขานุการมูลนิธิป้องกันค่านิยมและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร piyawatjacktan@yahoo.com

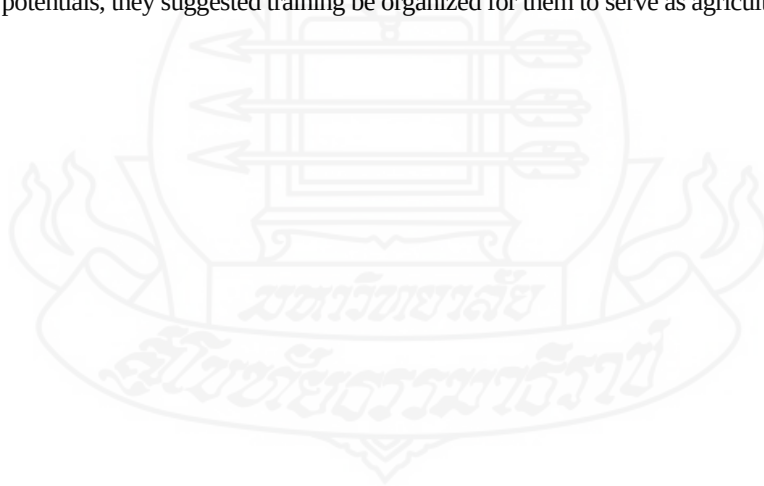
การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study (1) fundamental personal socio-economic factors and other factors (2) level of roles performance (3) opinions toward roles performance (4) factors relating to roles performance (5) problems and suggestions for roles performance of agricultural village volunteers in Nakhonnayok Province.

The population in this study comprised 1) a number of 406 agricultural village volunteers in Nakhonnayok Province and 202 of them were identified by simple random sampling, 2) a number of 24 agricultural extension agents who monitored agricultural village volunteers evaluating achievements from their roles performance. Questionnaire was used for data compilation. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, minimum value, maximum value, standard deviation, ranking, t-test, one-way analysis of variances and Pearson correlation coefficient.

The research findings were as follows. (1) Most of the agricultural village volunteers were male with their average age at 54.09 years. They completed primary education. Their average number of household labor was 2.81 persons. Their average total annual income of household was 338,227.23 baht. Their average total agricultural area was 4.29 rai. Over half of them served as village committee, mostly were agricultural village volunteers. Over half of them were customers of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Their average contact with agricultural extension agents was 9.39 times/year. Their training attendance was at high level. Source of agricultural knowledge was at medium level. Also they received support in their roles performance at medium level. (2) Achievement from their roles performance was at medium level. Ranking the first was compilation of fundamental information on villages' agriculture. (3) Opinions toward roles performance were found in agreed-with level. (4) Factors relating to roles performance, length of service as agricultural village volunteer and number of household labor were different at 0.05 statistical significance while education level, serving as agricultural village volunteer, contact with agricultural extension agents, being trained, source of agricultural knowledge, support in roles performance from relevant organizations and opinions toward roles performance were different at 0.01 statistical significance. (5) The most found problem in roles performance was some of them did not pay attention in registration as farmers because of detailed form. In roles performance, they suggested remuneration be offered to them. In terms of developing potentials, they suggested training be organized for them to serve as agricultural resource persons.

Keywords: Roles performance, Agricultural village volunteers, Nakhonnayok Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยี และประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ของส่วนราชการในกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ โดยอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้จากการคัดเลือกหมู่บ้านละ 1 คน จากการประชุมอาสาสมัคร เกษตร 13 สาขา ได้แก่อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ อาสาสมัครฝนหลวง อาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี ประมงอาสา อาสาปศุสัตว์ หมอดินอาสา เกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครสหกรณ์ อาสาสมัครชลประทาน เศรษฐกิจการเกษตรอาสา อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อาสาสมัครชวนาขั้นน้ำ และอาสาพัฒนาขางพารา และผู้แทนเกษตรกร ระดับหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงการทำงานของอาสาสมัครเกษตรสาขาต่างๆ เกษตรกร องค์กรและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน

จากการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านพบปัญหาและอุปสรรคในการ ปฏิบัติงานหลายประการ ดังนั้นเพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตลอดจนปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เพื่อนำผล การศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและกำหนดนโยบายในการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนา อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้สอดคล้องกับปัญหาและ สถานการณ์จริงในพื้นที่อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้ง เผยแพร่ผลการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และพัฒนากิจกรรม การดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายกต่อการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านใน จังหวัดนครนายก
5. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้านในจังหวัดนครนายก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก จำนวน 406 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างรายชื่อกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 49.75 ของประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 2) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ผู้ที่ติดตามดูแลอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามทั้งแบบปลายปิด และแบบปลายเปิด จำนวน 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 สำหรับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 บัณฑิตพื้นฐานส่วนบุคคล บัณฑิตทางเศรษฐกิจและสังคม ตอนที่ 2 บัณฑิตด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ชุดที่ 2 สำหรับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ผู้ที่ติดตามดูแลอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ก่อนจะนำแบบสอบถามไปใช้ได้มีการทดสอบเครื่องมือ จากการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยคณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องภายในเนื้อหา จากนั้นทดสอบความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 20 คน และทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2557 – มีนาคม 2557 แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ ค่ามัธยฐาน สถิติ T-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย

1. บัณฑิตพื้นฐานส่วนบุคคล บัณฑิตทางเศรษฐกิจ และสังคมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.1 บัณฑิตพื้นฐานส่วนบุคคล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54.09 ปี และมากกว่าหนึ่งในสามจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

1.2 บัณฑิตทางเศรษฐกิจ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.81 คน มีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตร เฉลี่ย 253,269.85 บาท/ปี รายได้จากการทำอาชีพนอกภาคการเกษตร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

ค่ามัธยฐาน 96,000 บาท/ปี และมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 338,227.23 บาท/ปี มีพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 18.55 ไร่ มีพื้นที่เช่าเพื่อทำการเกษตรเฉลี่ย 41.43 ไร่ และมีพื้นที่ทำการเกษตรรวมเฉลี่ย 41.29 ไร่

1.3 ปัจจัยทางสังคม อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกิดครั้งหนึ่งมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน รองลงมาเป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนัน และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบต./เทศบาล ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรหมู่บ้าน รองลงมาเป็นหมอดินอาสา และผู้แทนสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตามลำดับ เกินกว่าครึ่งหนึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เฉลี่ย 9.39 ครั้ง/ปี

2. ปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2.1 การได้รับการฝึกอบรมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอยู่ในระดับมาก 5 เรื่อง คือการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ บทบาทหน้าที่และความสำคัญของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการสำรวจและเฝ้าระวังศัตรูพืช และอยู่ในระดับปานกลาง 2 เรื่อง คือการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และเทคนิคการถ่ายทอดความรู้

2.2 แหล่งความรู้ด้านการเกษตร ระดับการได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ด้านการเกษตร จากแหล่งต่างๆ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอยู่ในระดับมาก 3 แหล่ง คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร วิทยุโทรทัศน์ และคู่มือการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง 8 แหล่ง คือ ผู้นำชุมชน การประชุม/สัมมนา/ฝึกอบรม เพื่อนอาสาสมัครเกษตร/อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน วิทยุกระจายเสียง เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ เอกสารทางวิชาการ/วารสาร หนังสือพิมพ์ และศึกษาดูงาน และอยู่ในระดับน้อย จากอินเทอร์เน็ต

2.3 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และการมาเยี่ยมเยียนและดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง 7 ด้าน คือการฝึกอบรมด้านการเกษตร สนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร สนับสนุนช่วยเหลือในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จัดให้ท่านได้มีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุทางการเกษตร จากโครงการส่งเสริมการเกษตรต่างๆ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และการไปทัศนศึกษาดูงานการพัฒนาด้านการเกษตรต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และอยู่ในระดับน้อย คือการสนับสนุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เบี้ยเลี้ยงในการปฏิบัติงาน

3. ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยอยู่ในระดับเห็นด้วยทั้ง 4 ด้าน คือ ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ตามลำดับ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

4. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการกรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน ตามลำดับ

5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

5.1 จากการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่เป็นอาสาสมัครเกษตรประเภทหมอดินอาสา มีผลการปฏิบัติงานด้านร่วมกับการกรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่เป็นอาสาสมัครเกษตรประเภทเกษตรหมู่บ้าน มีผลการปฏิบัติงานด้านร่วมกับการกรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีผลการปฏิบัติงานด้านประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 จากการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษา และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่างกันมีผลการปฏิบัติงานในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่มีอายุต่างกันมีผลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้านแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีผลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับการกรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ต่างกันมีผลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับการกรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และการประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ต่างกัน มีผลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน และการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.3 จากการทดสอบสมมติฐานด้วยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) พบว่าการได้รับการฝึกอบรม แหล่งความรู้ด้านการเกษตร การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน และความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับการกรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน และติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

6.1 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความเห็นว่าปัญหาเกิดจาก เกษตรกรบางรายไม่ให้ความสำคัญกับการขึ้นทะเบียนต่างๆ เกษตรกรมักนำเอกสารที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียนมาไม่ครบตามระเบียบ และมีความเห็นว่าแบบฟอร์มการขึ้นทะเบียนมีรายละเอียดมากเกินไป เกษตรกรบางรายไม่ลงข้อมูลในแบบฟอร์มการขึ้นทะเบียนตามความเป็นจริง และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านขาดความรู้เรื่องเอกสารสิทธิ์ที่ดิน

6.2 การร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความเห็นว่าปัญหาเกิดจากขาดความร่วมมือจากเกษตรกรในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน

6.3 การประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความเห็นว่าปัญหาเกิดจากขาดความร่วมมือจากเกษตรกรในพื้นที่ ความต้องการของเกษตรกรไม่ตรงกับที่หน่วยงานนำมาสนับสนุน เกษตรกรมีความต้องการที่หลากหลาย อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่รู้จักเจ้าหน้าที่ที่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านบางรายขาดความรู้และวิชาการด้านการเกษตรบางเรื่อง และเกษตรกรในหมู่บ้านไม่เชื่อถืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

6.4 ปัญหาด้านติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความเห็นว่าปัญหาเกิดจากเกษตรกรมักไม่เชื่อคำเตือน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านขาดความรู้เรื่องโรค-แมลงศัตรูพืช และขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงาน

6.5 ด้านอื่นๆ ได้แก่ เกษตรกรไม่รู้ว่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีหน้าที่อะไร ขาดความสามัคคีของเกษตรกรในหมู่บ้าน ไม่มีการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ไม่สะดวก เนื่องจากขับรถไม่ได้

7. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเสนอให้มีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการในการปฏิบัติงาน ให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้มากขึ้น และนำอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไปทัศนศึกษาดูงานในพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำความรู้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์

8. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ผู้ที่ติดตามดูแลอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเสนอให้ฝึกการเป็นวิทยากรเกษตรกร และฝึกเทคนิคการพูดในชุมชน ให้ความรู้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น โรคและแมลงศัตรูพืช การลดต้นทุนการผลิตพืช และความรู้เรื่องไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผัก ทบทวนบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน พัฒนาให้มีบุคลิกภาพของผู้นำหลักการเป็นผู้นำที่ดี ถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมที่อาสาสมัครเกษตรดำเนินการอยู่ และพาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไปทัศนศึกษาดูงาน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1. **ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล** อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 77.7 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54.09 ปี และมากกว่าหนึ่งในสามจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศชายมีความสะดวกในการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง คนที่มีอายุเกิน 50 ปี มักมีประสบการณ์การทำงานมาก และการศึกษาขั้นพื้นฐานของคนในช่วงอายุนี้ ก็ระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ร้อยละ 75 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51 ปี และจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

2. **ปัจจัยทางเศรษฐกิจ** อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.81 คน มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 338,227.23 บาท/ปี มีพื้นที่ทำการเกษตรรวม เฉลี่ย 41.29 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ของตนเอง น้อยกว่าพื้นที่เช่า อาจเนื่องมาจากที่ดินในจังหวัดนครนายกมีราคาสูงเกษตรกรจึงขายที่ดินแล้วเช่าพื้นที่ทำการเกษตรแทน และนิยมเช่าพื้นที่ทำนาข้าวเป็นแปลงใหญ่ติดต่อกันเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ จึงทำให้มีพื้นที่เช่าทำการเกษตรมาก สอดคล้องกับ อรรพรรณ จินะใจหาญ (2554) ศึกษาการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่าร้อยละ 39.8 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 คน ต่างจากคำริ ชาวพะเยา (2554) ศึกษาการมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานพัฒนาที่ดิน จังหวัดพะเยา พบว่าหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านมีพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 16.90 ไร่ และมีพื้นที่เช่าเฉลี่ย 12.15 ไร่ และมีรายได้เฉลี่ย 86,129.23 บาท อาจเนื่องจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านแต่ละรายมีรายได้แตกต่างกันมากและมีการทำการเกษตรที่แตกต่างกันออกไปทำให้มีรายได้ไม่เท่ากัน

3. **ปัจจัยทางสังคม** อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกินครึ่งมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรหมู่บ้าน เกินครึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีตำแหน่งต่างๆ ในหมู่บ้านหลายตำแหน่งอาจเนื่องมาจากมีลักษณะความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ และความเสียสละ ทำให้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของหมู่บ้านในการปฏิบัติงานต่างๆ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เฉลี่ย 9.39 ครั้ง/ปี เพื่อขอคำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ และรับความรู้เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ โดยบางรายมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรน้อย อาจเนื่องมาจากมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ทำให้การติดต่อประสานงานขาดความต่อเนื่อง สอดคล้องกับกัมปภัต แก้วมีศรี (2545) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี พบว่าร้อยละ 47.3 มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน และส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคม 1-3 ตำแหน่ง และสอดคล้องกับ อรรพรรณ จินะใจหาญ (2554) ศึกษาการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่าส่วนใหญ่เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสอดคล้องกับ ธวัชชัย กฤตธีรชนันต์ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าร้อยละ 44.16 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน เฉลี่ย 7.96 ครั้งต่อปี

4. ปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

การได้รับการฝึกอบรมของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2 เรื่อง คือ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ อาจเนื่องมาจากทั้งสองเรื่องนี้ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญ และต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรม ทำให้หาวิทยากรในการฝึกอบรมเรื่องนี้ยาก และอบรมเนื้อหาได้เพียงหลักการเบื้องต้น

การได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ด้านการเกษตร จากแหล่งต่างๆ ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอยู่ในระดับมาก 3 แหล่ง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร วิทยุโทรทัศน์ และคู่มือการปฏิบัติงาน อาจเนื่องมาจากมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลทำให้มีความใกล้ชิดกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ส่วนวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงบุคคลได้ทุกเพศทุกวัย และรวดเร็ว และคู่มือการปฏิบัติงานซึ่งอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านทุกคนต้องมีเพื่อใช้ในการศึกษารายละเอียดในการปฏิบัติงาน และจดบันทึกการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถทบทวนการปฏิบัติงานที่ผ่านมาและปัญหาที่พบ แต่ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้รับในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีอายุเฉลี่ยเกิน 50 ปี ทำให้ไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นหาข้อมูลได้ สอดคล้องกับ กัมปัล (2545) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี พบว่าร้อยละ 88.7 ได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ รองลงมาได้รับความรู้โดยการเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติม

การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และการมาเยี่ยมเยียนและดูแลการปฏิบัติงานจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และอยู่ในระดับน้อย คือการสนับสนุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เบี้ยเลี้ยงในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านยังไม่มีค่าตอบแทนการปฏิบัติงานเป็นรายเดือน โดยได้รับค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานเฉพาะบางกิจกรรม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และเยี่ยมเยียนดูแลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับธวัชชัย กฤตธรชนันต์ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าหมอดินอาสาประจำตำบลได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดินโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5. ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณารายประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 ประเด็น คือ ร่วมสำรวจพื้นที่ประสบภัยกับเจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) อาจเนื่องจากบุคคลที่มาทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีจิตอาสา ทำให้เห็นด้วยกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่างทันด่วน ทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเห็นความสำคัญในเรื่องนี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ผู้ที่ขอรับความช่วยเหลือได้นั้นต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ก่อน และสอดคล้องกับ อรวรรณ จินะใจหาญ (2554) ศึกษาการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดเชียงราย พบว่าหมอดินอาสาประจำตำบลมีความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

6. ผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ประเด็น คือร่วมกับเจ้าหน้าที่ออกสำรวจแปลงของเกษตรกร ช่วยนัดหมายเกษตรกร ประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) เข้าร่วมให้ข้อมูลและตรวจสอบในเวทีประชาคมการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) ประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) และร่วมสำรวจพื้นที่ที่ประสบภัยกับเจ้าหน้าที่ อาจเนื่องมาจากเป็นงานนโยบายที่ได้รับจากทางรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านจึงให้ความสำคัญและปฏิบัติงานในส่วนนี้มากกว่างานด้านอื่น สอดคล้องกับ สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรหมู่บ้านปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง

7. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก

7.1 อายุ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีอายุแตกต่างกันมีผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ต่างกัน อาจเนื่องมาจากอายุที่มากขึ้นทำให้มีทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือเป็นที่น่าไว้วางใจ อีกทั้งยังเป็นผู้รู้จักพื้นที่เป็นอย่างดี ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล แต่ถ้าอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีอายุเกินกว่า 60 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มว่าจะมีผลการปฏิบัติงานการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้านลดลง เพราะปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประกอบการจัดเก็บข้อมูลมากขึ้นทำให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีอายุมากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับวิโรจน์ ศรีผดุง (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (อสม.กฟผ.) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ อสม.กฟผ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.2 ระดับการศึกษา อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ต่างกัน อาจเนื่องมาจากการทำการเกษตรในปัจจุบันมีความหลากหลาย มีการนำเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มาใช้มากขึ้นอีกทั้งต้องเผชิญกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้เพียงความรู้จากประสบการณ์ในการทำการเกษตรที่สั่งสมมาไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานเพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้ ดังนั้นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาสูงอาจมีช่องทางในการรับความรู้จากสื่อต่างๆ ที่รวดเร็วและทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต ได้ดีกว่าอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่า

7.3 จำนวนแรงงานในครัวเรือน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนแตกต่างกันมีผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ต่างกัน อาจเนื่องมาจากอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนมากจะช่วยลดภาระความรับผิดชอบของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในการหาเลี้ยงครอบครัวลงทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

7.4 การเป็นอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่เป็นหมอดินอาสา และเกษตรกรหมู่บ้าน มีผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ต่างจากเป็นอาสาสมัครเกษตรกรอื่น อาจเนื่องมาจากหมอดินอาสา และเกษตรกรหมู่บ้าน เป็นตัวแทนเกษตรกรในท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญด้านการเกษตรที่ในหมู่บ้านมีความรู้ความชำนาญในสาขานั้นๆ ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากเกษตรกรมากกว่าคนที่ไม่เป็นอาสาสมัครเกษตร แต่ถ้าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีตำแหน่งหลายตำแหน่งอาจทำให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากต้องปฏิบัติงานในหลายตำแหน่งเกินไป สอดคล้องกับ กัมปัลล (2545) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี พบว่าตำแหน่งทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน

7.5 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่างกัน มีผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ต่างกัน อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานทั้งสองด้านนี้มีระเบียบหลักเกณฑ์ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดไว้ ทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจำเป็นต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง

7.6 ปัจจัยด้านอื่นๆ

การได้รับการฝึกอบรม แหล่งความรู้ด้านการเกษตร การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน และความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้รับการฝึกอบรม แหล่งความรู้ด้านการเกษตร การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานเป็นสิ่งที่ช่วยให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความมั่นใจ สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างราบรื่น และเกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน นอกจากนี้ความคิดเห็นของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคิดเห็นและรู้สึกอย่างไรกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน ทำให้หน่วยงานเข้าใจอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมากขึ้น ถ้าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานที่ดีแล้วย่อมมีความรู้สึกที่อยากปฏิบัติงานนั้นๆ ให้ประสบผลสำเร็จด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ รัชชชัย กฤตธชนันต์ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าแหล่งความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน การสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Schermerhorn (2008 อ้างถึงใน ทรศน์พร ไหมสมบุญ, 2550) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของบุคคล ได้แก่ ลักษณะเฉพาะบุคคล เช่น เพศ อายุ ความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะแรงจูงใจในการทำงาน และการสนับสนุนจากองค์กร

8. ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

8.1. ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านนั้น อาจเกิดจากการที่เกษตรกรไม่รู้ว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีบทบาทหน้าที่อะไร และขาดการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และความสำคัญของการขึ้นทะเบียนต่างๆ ทำให้เกษตรกรไม่เข้าใจถึงความจำเป็นในการขึ้นทะเบียนต่างๆ และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเองยังขาดความรู้ ความเข้าใจด้านการเกษตรในหลายๆ เรื่อง อีกทั้งไม่มีการสร้างเครือข่ายระหว่างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านขาดความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่างๆ นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

เกี่ยวข้องมีการสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่มากนัก จึงทำให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

8.2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีข้อเสนอแนะ คือเรื่องค่าตอบแทนหรือสวัสดิการในการปฏิบัติงาน การจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสานงานกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันค่าครองชีพสูงทำให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องแบกรับภาระในการออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่ และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านขาดความรู้ด้านการเกษตรในหลายเรื่องจึงมีความต้องการความรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี มีข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน คือให้มีการฝึกอบรมเกษตรหมู่บ้านบ่อยครั้งและต่อเนื่อง รองลงมาคือเสนอให้มีการค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน

8.3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ผู้ติดตามดูแลอาสาสมัครหมู่บ้าน เสนอแนะให้พัฒนาความสามารถในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือให้คำแนะนำปรึกษากับผู้อื่น และพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาจเนื่องจากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตรดีแต่ไม่สามารถถ่ายทอดให้เกษตรกรรายอื่นเข้าใจได้ ดังนั้นเพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงควรพัฒนาความสามารถในการเป็นวิทยากรเกษตรกรให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1. ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1.1. จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนการปฏิบัติงาน ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ รวมถึงค่าตอบแทนหรือสวัสดิการตามความเหมาะสม เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้ดีมากยิ่งขึ้น

1.1.2. จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ขาดความรู้ด้านการเกษตรในหลายๆ เรื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรตามบริบทของพื้นที่นั้นๆ แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

1.2. ข้อเสนอแนะต่อกรมส่งเสริมการเกษตร

1.2.1. จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านและเกษตรกรไม่เข้าใจแบบฟอร์มการขึ้นทะเบียนต่างๆ ของหน่วยงาน ทำให้กรอกข้อมูลไม่ถูกต้อง ดังนั้นควรปรับปรุงแบบฟอร์มในการขึ้นทะเบียนต่างๆ ให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจเพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านและเกษตรกรสามารถกรอกข้อมูลได้ถูกต้องตามที่หน่วยงานต้องการ

1.2.2. ประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และความสำคัญของการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) และการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) ให้เกษตรกรทราบและเข้าใจขั้นตอนการขึ้นทะเบียน

1.2.3. จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรหลายรายไม่เข้าใจและไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ดังนั้นควรประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่และความสำคัญของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้เกษตรกรทั่วไปทราบ และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.2.4. จัดทำสื่อในการประชาสัมพันธ์โครงการและความรู้ด้านการเกษตรต่างๆ ผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ และแผ่นวีดิทัศน์ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมการเกษตร

1.2.5. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงาน และมีขนาดพกพาสะดวก แจกจ่ายแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติงาน

1.3. ข้อเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.1. ควรให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน โดยเปิดโอกาสให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านและเกษตรกรเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตรที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่มากที่สุด

1.3.2. ควรให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้มากขึ้น

1.4. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ

1.4.1. ควรให้การสนับสนุนและติดตามดูแลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.2. ใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นตัวขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยจัดให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้มีโอกาสพบปะกัน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้นำความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาให้แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และเป็นเวทีในการปรึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน

1.4.3. เมื่อครบวาระการทำงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หรือมีเหตุให้พ้นสภาพความเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ให้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อคัดเลือกผู้ที่มีความพร้อมและมีคุณสมบัติเหมาะสมในการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

1.4.4. ผลักดันให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเกิดการรวมตัวสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และขอรับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานต่างๆ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

1.4.5. จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตร เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำเกษตรกร การจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ด้านการเกษตรกับเกษตรกรต้นแบบ และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านด้วยตนเอง และนำอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านไปศึกษาดูงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จ และเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปรากฏการณ์ พฤติกรรมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร/ผู้ที่ติดตามดูแลอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงและวางแผนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร

2.2 ควรศึกษาการบริหารเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อศึกษาการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ และนำผลการศึกษามาพัฒนาการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัมปัล แก้วมีศรี (2545). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาสู่สัตว์ประจำหมู่บ้าน จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- คำริ ขาวพะเยาว์ (2554). *การมีส่วนร่วมของหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านในการดำเนินงานพัฒนาที่ดิน จังหวัดพะเยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ทรงศันพร ไหมสมบุญ (2550). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการป้องกันและควบคุมโรคใช้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ในพื้นที่ตรวจราชการสาธารณสุขเขต 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ธวัชชัย กฤตธรรณันต์ (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบล ในจังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิโรจน์ ศรีผดุง (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านการไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

สุวิสาส์ กันตอนันตพร (2554). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเกษตรกรหมู่บ้านใน
จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

อรรพรรณ จินะใจหาญ (2554). การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหมอดินอาสาประจำตำบลในจังหวัดเชียงราย
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.

